

PRIJEDLOG SADRŽAJA ZA PREDMET MUZIČKA KULTURA ZA III RAZRED NA BOSANSKOM JEZIKU

Pri izradi ovog Prijedloga sadržaja rukovodili smo slijedećim polazištima:

- * didaktičkim principom od bližeg ka daljem
- * dječijim muzičkim mogućnostima na uzrastu od 9 godina
- * programskim osnovama za III razred osnovne škole

Nastava Muzičke kulture realizira se kroz aktivnosti izvođenja muzike (izvođenje brojalica, pjevanje pjesama, izvođenje muzičkih igara, sviranje na dječijim muzičkim instrumentima), dječijeg muzičkog stvaralaštva i slušanja muzike. Polazeći od didaktičkog principa od bližeg ka daljem, te imajući u vidu da djeca na ovom uzrastu mogu da pjevaju pjesme u obimu oktave (od c1-c2), kao i da mogu da izvode jednostavne ritmičke kombinacije (četvrtine i osmine nota) odabrali smo sadržaje bošnjačke kulture koji odgovaraju ovim kriterijima. Uz to, zakonom je predviđeno da djeca na ovom uzrastu počinju sa muzičkim opismenjavanjem, te smo odabrali sadržaje koji svojom melodijsko-ritmičkom strukturom mogu odgovoriti uspješnoj postavci muzičke pismenosti.

U okviru Prijedloga nalaze se brzalica *Konac* (Prilog 1.) i brojalice *Jedine, dudine* i *Trči zec* (Prilog 2. i 3.). Ovi sadržaji su zbog svoje ritmičke strukture predviđeni za postavku osnovnih ritmičkih trajanja (osmine i četvrtine) i 2/4 mjere.

Predložene narodne pjesme *Soko leti visoko* (Prilog 4.), *Raslo drvce bademovo* (Prilog 5.), *Šta blejite jagnjad moja* (Prilog 6.), *Đevojko, đevojko, zlatna jabuko* (Prilog 7.) i *Igrali se vrani konji* (Prilog 8.) predviđene su za učenje iz notnog teksta. One počinju različitim inicijalisima (od do do sol), imaju postupna kretanja u melodiji i jednostavnu ritmičku figuru, te su odabrani u funkciji namenskih pesama za postavku navedenih osnovnih tonova.

Narodna igra uz pjevanje *Oj, Jusufe, lale moje* (Prilog 9.) je u funkciji stvaranju zvučnih naslaga za postavku 4/4 takta (pjesma uz pjevanje je u četvoročetvrtinskom taktu), ali i razvoja obima dječijeg glasa. Tradicionalnu narodnu igru *Paun* (Prilog 10.) odabrali smo jer je u njoj predviđena improvizacija pokreta, čime se ujedno razvija i dječije muzičko stvaralaštvo (stvaranje pokreta uz muziku).

U okviru sviranja na dječijim muzičkim instrumentima predvidjeli smo da djeca najprije nauče da izrađuju darbuku, a zatim da izvode ritmičke aranžmane na neke od predloženih pjesama za III razred osnovne škole (ove aranžmane će sastaviti autori udžbenika).

Kod dječijeg muzičkog stvaralaštva predvidjeli smo osmišljavanje ritmičke pratnje na darbuci, defu i dječijim muzičkim instrumentima za neke od narodnih pjesama koje će djeca naučiti u III razredu.

U okviru slušanja muzike odabrali smo kompozicije Sulejmana Ćatovića. Kompozicija *Niz polje mi ruža* (Prilog 11.) namijenjena je ženskom horu. Djeca će kroz slušanje sevdalinke u ovakvom izvođenju biti u prilici da opažaju ovaj izvođački sastav i u okviru toga usvoje pojam ženski hor, kao i da spoznaju moguće izvore stvaralačke inspiracije kompozitora. Kompozicija *Pešterska pastorala* (Prilog 12.) je instrumentalna kompozicija žanra programske muzike za klarinet i klavir. Kod djece će se kroz ovaj sadržaj razvijati mašta i muzički doživljaj. Osim toga djeca će kroz slušanje ove kompozicije opažati izvođački sastav - klavir i klarinet i upoznati njihove zvučne karakteristike.

Brojalice

1. Konac (Prilog 1.)
2. Jedine, dudine (Prilog 2.)
3. Trči zec (Prilog 3.)

Narodne pjesme (pjesme za postavku muzičke pismenosti)

4. Soko leti visoko (Prilog 4.)
5. Raslo drvce bademovo (Prilog 5.)
6. Šta blejite jagnjad moja – (Prilog 6.)
7. Đevojko, đevojko, zlatna jabuko (Prilog 7.)
8. Igrali se vrani konji (Prilog 8.)

Narodne igre

9. Oj, Jusufe, lale moje (Prilog 9.)
10. Paun (Prilog 10.)

Sviranje na dječijim muzičkim instrumentima

11. Izrada darbuke i pjevanje pjesama uz izvođenje aranžmana na tradicionalnim i dječijim muzičkim instrumentima

Dječije muzičko stvaralaštvo

12. Osmišljavanje ritmičke pratnje na darbuci, defu i dječijim muzičkim instrumentima za gore navedene narodne pjesme.

Slušanje muzike

13. Sulejman Ćatović: Niz polje mi ruža - kompozicija za ženski hor (Prilog 11.)
14. Sulejman Ćatović: Pešterska pastorala – kompozicija za klarinet i klavir (Prilog 12.)

Prilog 1.

Konac

Tekst: Sait Kačapor

Zabilježila: Naka Nikšić

Al ko - nac, mor ko - nac, cr - ven ko - nac, sva tri ko - nca o - ko ko - lca.

Prilog 2.

Jedine, dudine

Tekst: Sait Kačapor

Zabilježila: Naka Nikšić

Je - di - ne, du - di - ne, tri - ja - se - di, ča - lo - vo - di ča - ku - tin, ča - ku - ti - ca,
7
pa - ra pan pa - ra puš - ka, tu - tku - lje tu - de - set!

Prilog 3.

Trči zec

Tekst: Sait Kačapor

Zabilježila: Naka Nikšić

Je - dno - go - le, dvo - go - le, tre - o - go - le, če - vr - go - le, pe - go - le, - še - go - le,
šik - man, dik - man! Kar ko - za, ka - ri - ko - za, fr - či - rep, tr - či zec!

Prilog 4. Narodna pjesma

Soko leti visoko

Zabilježila: Naka Nikšić

So - ko le - ti vi - so - ko, vi - so - ko,
so - - - ko le - - - ti vi - so - ko.
So - ko le - ti vi - so - ko.

Prilog 5. Narodna pjesma

Raslo drvce bademovo

Zabilježio: Hamid Šabanović

Musical notation for the first two staves of the song 'Raslo drvce bademovo'. The first staff contains the melody and lyrics: 'Ra - slo dr - vo ba - de - mo - vo, ta - nko vi - so - ko.' The second staff continues the melody and lyrics: 'Ra - slo dr - vo ba - de - mo - vo ta - nko vi - so - ko.' Red circles are drawn under the notes corresponding to the syllables 'de' and 'so' in both staves.

Prilog 6. Narodna pjesma

Šta blejite jagnjad moja

Zabilježila: Naka Nikšić

Musical notation for the song 'Šta blejite jagnjad moja'. The notation is in 3/4 time and includes the lyrics: 'Šta ble - ji - te ja - gnjad mo - ja, le - ro, le - ro, le - ro, le - ro.'

Prilog 7. Narodna pjesma

Đevojko, devojko

Zabilježio: Hamid Šabanović

Musical notation for the first two staves of the song 'Đevojko, devojko'. The first staff contains the melody and lyrics: 'Đe - voj - ko, đe - voj - ko, zla - tna ja - bu - ko,'. The second staff continues the melody and lyrics: 'đe - voj - ko, đe - voj - ko, zla - tna ja - bu - ko.' Red circles are drawn under the notes corresponding to the syllables 'de' and 'so' in both staves.

Prilog 8. Narodna pjesma

Igrali se vrani konji

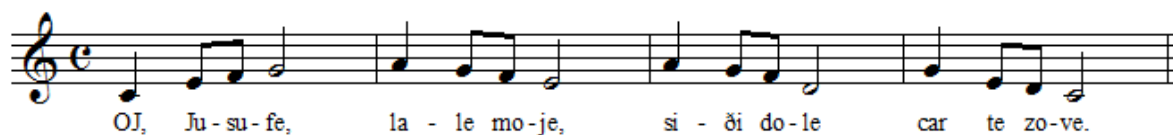
Zabilježila: Naka Nikšić

Prilog 9. Narodna pjesma

Oj, Jusufe, lale moje

Zabilježio: Hamid Šabanović

Kad se Jusuf oženio,
Do ponoći s dragom bio.

Carska hazna pokrađena,
Na Jusufa potvorena.

Stade Jusuf konja sedlat`,
viš` njega ljuba suze lijevat`.

„Oj Jusufe, bolan bio,
još me nisi poljubio.

Oj Jusufe, lale moje,
s kim ostavljaš zlato svoje?“

„Ostavljam te s majkom mojom,
s majkom mojom tri godine.

Ak` ne dođem za četiri,
ti se udaj za drugoga!“

OPIS IGRE

Dečaci i devojčice stoje jedni naspram drugih.

Pevajući neparne strofe igraju:

četiri koraka u lijevu stranu (za četvrtinu) sa privlačenjem desne noge u lijevu stranu, a zatim četiri koraka u suprotnu stranu sa privlačenjem noge u desno.

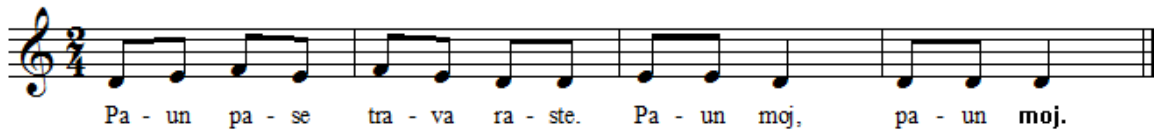
Pevajući parne strofe igraju:

četiri koraka naprijed lijevom nogom sa privlačenjem desne, a zatim na isti način nazad.

Prilog 10. Narodna pjesma

Paun

Zabilježila: Naka Nikšić

Pauna mi glava boli.
Paun moj, paun moj.

Paun trepti da poleti .
Paun moj, paun moj.

Paunicu za ručicu.
Paun moj, paun moj.

Povede je kući svojoj
Paun moj, paun moj.

OPIS IGRE

Djeca usklađuju pokrete na osnovu teksta.

Prilog 11.

Sulejman Ćatović: Niz polje mi ruža - kompozicija za ženski hor

НИЗ ПОЉЕ МИ РУЖА

Sulejman Ćatović

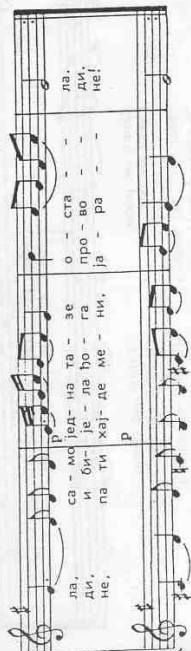
Comodo

с.

1. Низ по-
2. Низ по-
3. Све-жи

а.

ла, зи не,
спр са и па
и би па

б.

ла, ди, не,
спр са и па
и би па

4. Да ти мо- је ја - де
5. Си- ноћ ме је мај - ка
6. А ја мо- [о] мај - ци

жем, ла - рим:
спр све и - што сам "Мо - рам,
по - ка - ра - во -

сти - ну, дра - ги,
с то - бом, дра - ги,
мај - ко, с дра - гим

не да - жа сто
ста - да сто
др - ги, дра - ги,
бо - бом, дра - ги,
ко, с дра - гим

о - ста - ла,
про - во - ја - ра -

о - ста - ла,
про - во - ја - ра -

жем! ла - рим."
не да - жа сто

"Свеми ћога ружи за гране
па ти хајде мени, Јаране!
Да ти моје јаде покажем,
све истину, драги, не лажем!
Синоћ ме је мајка карала
што сам с тобом, драги, стајала.
А ја мојој мајци говорим:
Морам, мајко, с драгим да стојим."

Prilog 12.

Sulejman Ćatović: Pešterska pastorala - kompozicija za klarinet i klavir

Pešterska pastorala

Moderato cantabile

The musical score is divided into three systems. The first system shows the Clarinet in Bb (top staff) and Piano (bottom two staves). The Clarinet part is mostly rests, while the Piano part features a rhythmic accompaniment of eighth notes in the right hand and quarter notes in the left hand. The second system introduces the Bb Clarinet (top staff) with a melodic line starting at measure 5, marked with a piano (*p*) dynamic. The Piano accompaniment continues with a similar rhythmic pattern. The third system continues the Bb Clarinet melody and the Piano accompaniment. The score concludes with the word "Classic" centered at the bottom.

Clarinet in B $\flat$

Piano

B $\flat$ Cl.

Pno.

B $\flat$ Cl.

Pno.

Classic

B $\flat$ Cl. *mf*

Piano score for measures 13-16. The B $\flat$ Clarinet part (top staff) begins at measure 13 with a *mf* dynamic. The piano accompaniment (bottom two staves) features a rhythmic pattern of eighth-note chords in the right hand and a bass line in the left hand. A repeat sign is present at the end of measure 14.

B $\flat$ Cl. (sec. volta poco rit.)

Piano score for measures 17-20. The B $\flat$ Clarinet part (top staff) continues with a melodic line. The piano accompaniment (bottom two staves) maintains the rhythmic pattern. A second repeat sign is at the end of measure 18. The instruction "(sec. volta poco rit.)" is written below the piano part in measure 19.